

Duinweg 1, woonhuis

Adres	Duinweg 1
Postcode	2243 GG
Kadastraal nummer	H 1082
Naam	Op Honk (sinds omstreeks 1945: Uyt den Druck)
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	1
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Wonen
Datering/Bouwjaar	1914

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS uit 1914, inbegrepen de aanbouw met garage uit 1949. Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke indeling en detaillering.

Inleiding

Het landhuis werd in 1914 ontworpen door Johannes Mutters jr. in opdracht van de Exploitatiemaatschappij Park De Kieviet en Wildrust, waarbij Mutters geïnspireerd werd door de Engelse landhuisstijl. In 1916 werd een houten schuurtje aan de noordwestzijde aangebouwd, ter plaatse van een éénlaagse uitbouw onder rieten schilddak waarin zich een nevenentree, toilet en pantry (bijkeuken) bevond. De oorspronkelijke en de latere houten uitbouw werden in 1949 gewijzigd: met behoud van de bestaande stenen bouw met de nevenentree en bijkeuken werd een garage toegevoegd. Vervolgens werd een nieuwe rieten kap over het geheel aangebracht. In 1946 is het pand intern gewijzigd door de lokale architect A. Bontenbal. De belangrijkste wijzigingen betreffen het dichtzetten van de loggia, die bij de eetkamer werd betrokken, en het vervangen van de trap door een bestaande Louis XVI-trap. Ook op de verdieping werd de interne indeling gewijzigd; zo werd een slaapkamer als badkamer ingericht en de badkamerruimte bij de hoofdslaapkamer getrokken. Tevens werden extra daklichten in de rieten kap geplaatst. In 1957 volgden nog enkele wijzigingen, waaronder het opnieuw verplaatsen van de badkamer: terug naar de oorspronkelijke plek. Hierbij werd in de voormalige badkamer, die weer slaapkamer werd, een toiletruimte ingebouwd. In 2003 is een kleine dakkapel aangebracht op het garagedak.

Over de architect

Johannes Mutters jr. (1858 Den Haag – 1930 Wassenaar) stamt uit een geslacht van timmermannen en meubelmakers. De firma H.P. Mutters was een timmer- en meubelfabriek uit Den Haag, die grote faam genoot op het gebied van interieurarchitectuur. Mutters startte zijn

werkcarrière na een gedegen opleiding rond 1890 in Den Haag. Zijn vroege oeuvre is grotendeels in Den Haag gerealiseerd en is breed in type gebouwen (onder meer winkels (bijv. Hoogstraat 30, 1898), horeca (bijv. Dagelijkse Groenmarkt 37, 1889-1890), woonhuizen (bijv. Eisenhowerlaan 132, 1909) en in stijlen (eclectisch, overgangsarchitectuur, Art Nouveau) die hij toepaste. Onder het Haagse werk bevindt zich een aanzienlijk aantal rijksmonumenten. Mutters is onderscheiden tot ridder in de orde van Oranje-Nassau en het Franse Legioen vanwege zijn verdiensten als architect-decorateur van de Nederlandse afdeling van de Parijse Wereldtentoonstelling van 1900. In 1915 vestigde Mutters zich in Wassenaar, in zijn zelfontworpen villa Berkenhof in De Kieviet. Dit woonhuis annex kantoor stond aan de Berkenlaan 1 en werd in 1975 gesloopt. In De Kieviet ontwierp Mutters in de periode van 1914 tot 1918 zes lokvinken, waarvan Duinweg 1 (1914) de eerste was. Onder de lokvinken ook onder meer Iepenlaan 8 (1914) en Prins Hendriklaan 7 (1918). De lokvinken waren bedoeld ter promotie van het villapark en Duinweg 1 werd gebouwd op een prominente zichtlocatie in het villapark. Daarnaast ontwierp Mutters voor De Kieviet ook een kerk (Oranjelaan 2, 1923), een schoolgebouw (Buurtweg 16, 1922) en nog een groot aantal woonhuizen, zoals Berkenlaan 4 (1919), Duinvoetlaan 7 (1919), Duinweg 4 (1917), Mecklenburglaan 6 (1920) en Weteringlaan 11 (1919). Het woonhuis op Julianaweg 8, villa Zonnehof uit 1920, is beschermd als rijksmonument. Ook in de jaren '20 bouwde Mutters nog in De Kieviet, zoals Wilhelminaplein 5 (1928) en Wilhelminaplein 3 (1929). Ondanks dat verschillende huizen gesloopt zijn, zoals behalve Berkenhof ook Voorduin (Berkenlaan 3, gesloopt in 1974), resteren in Wassenaar nog zo'n twintig huizen van Mutters die op de inventarisatielijst van cultuurhistorisch waardevolle panden (GIP-lijst uit 2009) zijn opgenomen.

Over de Kieviet

Park de Kieviet is vanaf 1911 ontwikkeld op voormalig grondgebied van landgoed Groot Haesebroek. De Exploitatiemaatschappij Park De Kieviet en Wildrust onder directie van J.T. Wouters (1864-1932) en Joh. Mutters jr. (1858-1930) ontwierp de wijk tot in het detail, zoals het wegenplan, de verkaveling, de rooilijnen, de beplanting en de dwarsprofielen voor de wijk. De kavels varieerden in grootte en waren bedoeld voor vrijstaande villa's en twee-onder-een-kapwoningen. De bouw kwam vanaf 1912 op gang. In 1914 ging de gemeenteraad van Wassenaar akkoord met het plan, waarvan de realisatie inmiddels al in gang gezet was. Om belangstellenden te trekken werd een aantal modelvilla's gebouwd, zogenaamde lokvinken, naar ontwerp van architect Joh. Mutters jr. De eerste lokvink stamt uit 1914 en staat aan de Duinweg 1. Prins Hendriklaan 7 uit 1918 is de laatste lokvink.

De parkachtig aangelegde villawijk heeft stedenbouwkundig gezien twee hoofdmomenten, te weten het Wilhelminaplein met daaraan de kerk (1923) en de vijver. Voor de aanleg van de vijver, die al in het eerste plan uit 1910/1911 voorzien was, werd gebruik gemaakt van de bestaande loop van de Kaswetering die hiervoor werd vergraven ter plaatse van de huidige vijver. De nadere detaillering van het stedenbouwkundige plan vond plaats in de ontwerptekening van 1918, die in hoge mate overeenkomt met de huidige situatie.

De Kieviet maakt onderdeel uit van het van rijkswege beschermde dorpsgezicht van Wassenaar, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg'. Het Wilhelminaplein waaraan de kerk ligt, is als rijksmonument beschermd.

Stedenbouwkundige aspecten

Het huis ligt op de hoek van de aldaar samenkomende Duinweg en de Koninginneweg. Ook de Iepenlaan sluit op dit punt met de Duinweg aan. Door het stratenpatroon is het pand op een driehoekig perceel gelegen en heeft het derhalve ook drie zichtzijden. De voorgevel bevindt zich aan de Duinweg. Aldaar bevindt zich een toegangspad naar de hoofdentree en een oprit voor de autogarage, beide geflankeerd door gemetselde hekpijlers. Aan de andere zijde van de weg, op de hoek Iepenlaan-Duinweg, bevindt zich de tweede lokvink, namelijk Iepenlaan 8.

Architectonische beschrijving¹

Het vrijstaande, deels onderkelderde woonhuis bestaat uit één bouwlaag met een samengestelde, met riet gedekte kap, voorzien van gesmoorde, gebakken nokvorsten en twee gemetselde schoorstenen. De rechthoekige hoofdvorm is verbijzonderd door het toepassen van bay-windows en erkers. Bovendien is aan beide langsevels de gevel in het midden in de vorm van een puntgevel boven de dakvoet uitgemetseld. De stenen aanbouw uit 1949 bestaat uit één bouwlaag en de met riet gedekte kap is onder het hoofddak aangesloten op de zijgevel.

De gevels van het hoofdvolume zijn symmetrisch (over de middenas te spiegelen) ingedeeld en met uitzondering van de dichtgezette loggia conform de oorspronkelijke toestand.

Het opgaand werk is in baksteen in halfsteensverband uitgevoerd en is verrijkt met vlechtingen ter plaatse van de kopse gevels en de puntgevels. Langs de daklijn en in de topgevels zijn sierranden en -motieven gemetseld.

De samengestelde, houten ramen en terrasdeuren hebben glas-in-lood en een aantal ramen en deuren worden geflankeerd door houten luiken. Aan de tuinzijde (zijde Koninginneweg) bevindt zich een houten balkon boven de erker. Ter plaatse van de voormalige loggia zijn de houten, rijk gedetailleerde stijlen en de latei, compleet met hoekstenen en terracotta sierstenen van de oorspronkelijke loggia behouden. Aan de entreezijde bevindt zich een rondboogvormige entreepartij met rijk gedetailleerd houtwerk. De entree bestaat uit een rechtgesloten houten paneel deur met getralied ruitje en zijlichten en een rondboogvormig bovenlicht met glas-in-lood. Daarboven siermetselwerk met daarin een naamsteen. Aan weerszijden van de entree zijn plantenbakken uitgemetseld met opengewerkt opgaand werk, natuurstenen dekplaten en zinken bakken.

De rondboogvormige daklichten hebben houten ramen met glas-in-lood en gesmoorde, gebakken vorsten als lekdorpels.

Waardstelling

Het huis uit 1914 met aangebouwde garage uit 1949 is vanwege de cultuurhistorische - , architectuurhistorische- en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de geschiedenis van de wijk De Kieviet in het bijzonder;
- als de eerste lokvink van de woonwijk De Kieviet en derhalve van groot belang voor de ontwikkeling van het villapark;
- vanwege de vrijwel gaaf bewaarde hoofdvorm en eigentijds en typerend materiaalgebruik en detaillering;
- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de beeldbepalende ligging op de hoek van de Duinweg-Iepenlaan-Koninginneweg.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse 26 april 2012; www.bonas.nl; http://nl.wikipedia.org/wiki/Johan_Mutters; Bewonersvereniging 'De Kieviet', 'Een eeuw Park de Kieviet 1910-2010', 2010;

Lit, R. van, et.al, 'Jong Monumentaal Wassenaar', 2003;

'Moderne bouwkunst in Wassenaar 1900-1965', 2007, uitgave Comité Open Monumentendag Wassenaar.

---

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Disclaimer

Deze redengevende omschrijving is door een onafhankelijke adviseur in architectuurhistorie, mevr. drs. M.J.C. Laméris van TasT, projecten voor tastbaar erfgoed, opgesteld. Aan deze omschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. Het al dan niet opvolgen van de adviezen/toepassen van de omschrijving en op welke wijze valt geheel onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever c.q. degene die de adviezen opvolgt/de omschrijving gebruikt. Eventuele directe of indirecte gevolgen zijn op geen enkele wijze toerekenbaar aan de adviseur en/of TasT.